

מסורת הש"ס

(א) נכלשין ישמעאל מגדל, (ב) גני' הערוך אברהמי פי' חומת העיר נכלשן פסיון, (ג) תענית יב: (ד) פי', (ו) נע' חס', לקמן כד. ד"ה תעני', (ז) נלחמן קמט, (ח) ערובין כ. פי"ש גט, פי"ג, (י) פי' גניוס העשין לוי, (יא) כס"א: המנוג, (ט) נדבנים ו', (י) נדפ"א הגי' כה"ר ובי' לכה"י, (כ) נוכן מפרש הערוך בערך תבין, (ל) נעלין יו"ד, (מ) ז"ל עידן גלזין,

תורה אור השלם

1 שתיים עשרה שנה עברו אחר כדרלעומר ושלש עשרה שנה קדרלעומר ובארבע עשרה שנה בא כדרלעמר והמלכים אשר אתו ובו את רפאים בעשתרת קרנים ואת החדים בהם ואת האמים בשה קריתם: בראשית יד-ה 2 בי עברים אנהנו ובעברתנו לא עובנו אלהינו ויש עלינו חסד לפני מלכי פס' לתת לנו מוקד לרומם את בית אלהינו ולהעמיד את רחביו ולתת לנו גדר ביהודה ובידושלם:

עזרא ט ט
3 שתיים לרומ ארץ לעמק ולב מלכים אין חוק: משלי כה ג

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה חנן אומה. כ"ב ורש"י כפי' ק"ש דף מה ריש ע"א חנני שס אומה שהיה עם פסיוס עכ"ל: ד"ה עולת מלחם שלש: י"ב וערובין דף טו. דהה רש"י נעלמו פי' זה פי"ש: (א) חוס' ד"ה ולא תחת ובי' וזה יעקב מפורד פירש דחבנים הם כומרים מפרסיום דומים למלכא מכלא:

גליון הש"ס

גב' חברים שהיו עוסקים בתורה מפסיון לק"ש. פי' מיק' טו פי"ב חוס' ד"ה כלן כמלה ובי' וז"ע ועמד כזה הלכות' כמחומות: בחנני' שמה ישיבה ויצא עין לעל ג ע"א חוס' ד"ה עקידת נופר: חוס' ד"ה בגון ר"ש וחבריו. מצי' היינו קריאת שבע. עין כדטו טו ע"א חוס' ד"ה חלמן:

מוסף רש"י

ואפילו בשבת. יכול להשקות כמי שמתפלל לער נופר (תענית יב). בירשות הרבים וישתה בירשות היחיד. דמשינן שמה שמך נופר למקום נגלו ויזיל בכלי עמו (ערוכין ב. ובע"ז שם עז.

חוס' ישינים

(א) ואמר רבני יעקב דהני גנין דיון כשקשוי דמיין לפי שאין משתמשין עליהן כמו שהיו נגילין להשקמתם על גנותיהן צימי חממים ולפי"א ח"ל להנבוי כסכני יתיר משאר גנין:

מוסף תוספות

א. דדוקא בימימה שהיה עיקר תשמישן על הגג שהיו שוכבין שם והיו נגמי לעשות תשמיש למעלה מבית הכנסת. הסתם מרדכי סמן מנ"א.

ב. דאמרו ליה לר' יוחנן אתו חברי לבבל שגא נפל. מוס'. גיטין י. ג. עליה דרשב"י כי הוה יתיב במערתא. פי' הרי"ן. T. אלמא הוה מפסיון לתפלה. ז"ל. שטס לה"ר. ה. והאי דנקט מצלו לאו דדוקא. שטס לה"ר. א. שעליו. מוס' הלא"ש. T. [גבין] היתה אבן מונחת לו בחיך. מוס' הלא"ש. ה. המשקין תפיצים הצריכין לו גינוהו. פי' הרי"ן. ט. אפי' שותה בכלים שאינן צריכין לו. פי' הרי"ן. אבל בחפצים שאינם צריכים לו בחיך פלוגתא דר"מ אוסר רבנן שרי. ריע"א. י. דמחשבתו משיא ליה מקום. ריע"א. יא. תמוס' הלא"ש נוסף: דאו חשוב כמנות ואפי' הוא מולך. (וע"ז הוא מביא ראי' מהאילן דיו וע"י שפי"א.

יציאות השבת פרק ראשון שבת

עשרים ושש דכתיב שמים עשרה שנה עזדו אם כדרלעומר.
אין זו שילה וי"ג מרדו אין זו שלום שהיו בהן מלחמות הרי כ"ה שנים ושנת כ"ו נהרג כדרלעומר והיתה בשלהו כ"ו הגותמים מנ"ב: **לרומם צים אלהינו.** ועל ידי כן זכינו לתת לנו גדר ציהודה: **קשקושי ואכזריו.** ^(א) צירניות ומגדלים:

רב אשי ראש ישיבה היה במתא

מחסיא ומנעם מלהגביה במיהם יותר

מזככ"נ: **תחס ישמעאל.** לשמשו: ולא

תחס נכרי. אדומים שהיו רשעי יותר:

חבר. ^(ב) אומה מזני פרסיים: **תלמיד**

חסם. אם יקינטו יענישנו וכן יתום

ואלמנה מפני שדמעתן מנזיה: **חולי.**

הוא חולי אריון המנוונה ^(ג) והולך ומתש

כח כגון אשתא וחולי הראש: **כאב.**

הוא ההולך וצא כגון כאב שן כאב

מכה: **מיוחס.** חששא שגלמא לפי

קרנים וקל: **חולל** של רשות. עומק

לגס שהוא כריץ להיות לו לג למכה

מדינות למס הקלוצ ולכמה מלחמות

ולכמה משפטטים והכל ציוס אחד:

עיגלא סילפא. ^(ד) שלשי לצטן שהוא

משוכח מפני שהצמחה בקטנותה

אינה עדיין כצחה והולד ראשון ושני

אינו צריא: **והא תנא ליה רישא אם**

תסחילו ואין מפסיקין. וגבי מפלה

קיימינן ולמה ליה למהדר למימני

ואין מפסיקין לתפלה: **אסאן לדני**

סורה. ומילתא אחריתי נקט: **חברים**

העוסקין צמורה מפסיקין. תורתן

לקריאת שמע דומנה דאורי' וישכבך

ובקומינך ואין מפסיקין לתפלה: **אנל**

אנו. הואל ומפסיקין תורתנו לאומנותנו

כ"ש שנפסק לתפלה: **עיוור שם.**

שהיו עולים שצעה לעלייה ונשאין

ונותנין אם השנה ראויה וצריכה

להתעבר כדאמר בסנהדרין ^(ה): על

האביב ועל פירות האילן ועל התקופה:

בתנ"י שמה ישיבה ויצא. משתמשך:

ולא יפלה אם לניו. מצער כניס

מגדיו דמתרגמינן בערתי פליתי

(דברים טו) ולקמן ^(ו). מפרש טעמא:

ולא יקרא לאור הכר. כספר שמה

יטה הנר להציא השמן לפי הפחילה

שדלק יפה ונמלא מצעיר צצבת:

החון. חון הכנסת המקרא שצעה

הקוראים צמורה ופעמים שאינו וידע

היכן צריכין לקרות למחר ורואה

היכן קורין מינוקות של בית רבן

צצבת זו והן קורין כסדר לאור הנר

צצית הכנסת וידע שהיא פרשה של

שבת זו. ל"א חון מלמד מינוקות ורואה

היכן יתחילו למחר והיכא יסיימו

פרשיותיהן: **כיוצא צו.** לעשות

התקפה לעצירה אמרו: **לא יאכל**

הוצ עס הוצה. וכ"ש טהור עס

הוצה: **מפני הרגל עצירה.** מפני

שמתוך שמתחידין יצא לנעול וזה

שהיא צצבת: **גב' לא יעמוד אדם**

י צרה"י. ויושיט פיו וראשו לרה"ר

לאחז כלי ולשתות גזרה שמה יוציא

הכלי אליו ונמלא ממחייב טטאת:

וכן

יציאות השבת פרק ראשון שבת

יא.

ול"א תחת חבר. פירש כקונטרס חצר פרסיים ול"נ דפרסיים היו צבצל מימות כורש כדפירש"י כפ"ב דגיטין ^(דף יז.) וחזרים צימי רבי יוחנן אמו לצבל כדאמר בהבא על יצימתו ^(יצימות סג.):² ועוד דאמרין צקדושין ^(עב.).

הראני חצרין דומין למלאכי חבלה

משמע דחצרי אומה אחרת היא והא

דאמר צפרק ב' דגיטין ^(דף יז.) אחא

חצרה שקל שרגא מקמייהו אמר

רשמנא או צטולך או צטולא דצר עשו

למימרא דצני אדומים מעלי מפרסיים

והמניא אלהים הבין דרכה וגו' ידע

הקצ"ה שאין ישראל יכולים לקבל רוב

גורמיו של עשו הרשע עמד והגל' אותם

לצבל לאו משום דחזרים היו פרסאי

אלא עיקר היו הפרסיים והחזרים

שציניהם היו כפופין להן ומשני הא

מקמי דאמו חצרי לצבל היו פרסאי

מעלו מרומאי והא דקאמר או צטולך או

צטולא דצר עשו חבר דאמו חצרי

לצבל צימי ר' יוחנן כדמוכח בהבא

על יצימתו ^(יצימות סג.) והרשיעו את

הפרסיים דרומיים מעלי מפרסאי ורש"י

פירש שם דאמו חצרי לצבל פרסיים

צימי כורש ול"נ כדפירש"י דהא צימי

רבי יוחנן אמו חצרי ופרסיים צימי

כורש וכדמוכח צקדושין ^(דף עב.)

דלאו אומה אחת הן והר"ר יעקב

מקורציל ^(א) ^(ב) מפרש דחזרים היו

משרמים מפרסיים דומים למלאכי

חבלה לפי שלוצזים צגדים שחורים

ורמזים והיינו דשקל הכומר שרגא

להציא לע"ז שלהן:

בגון **אנו מפסיקין בין פקריאת**

שמע בין לתפלה. והא

דאמר ליה רבי זירא לרבי ירמיה

ט מסיר אונז משמעת תורה וגו' וי"ל

תורתו היתה אומנתו או עדיין לא

היתה שעה עוברת:

בגון רבי שמעון בן יוחי וחבריו.

והא דאמר לקמן ^(דף לג.):

^י **היה מטיש** ^{(ומן מפלה) לציס ומסכי}

ומגליל' ההוא ^(מגלי היינו ק"ש ה'):

בעיבור שנה. שלא מתקללו

המועדות:

ששא ישיבה ויצא. אליבא דרבא

דאמר לא גורי גזירה לגזירה

אין לפרש שמה ישכח המחט' דאפילו

יצא ליכא חסור דאורייתא כדאימת

כפ"ב דצ"ק ^(דף כו.) ^י **הכיר זה**

ושמה לענין שבת פטור מללכת

מחשבת אסרה תורה אלא שמה ישכח

את המחט להנניעו עד שיהיה שבת

ולצקוף כשיזכור את המחט ישכח

שהוא שבת ויאל': **ל"א יעמוד**

אדם ברה"ר וישתה ברה"י. כזהמא

תפילין ^(ערויזין דף גט.) מוקי לה

כפסלים הצריכים לו ודברי הכל פי'

אפי' רבנן לדברי עומד אלס צרה"ה

ומטלטל צרה"י הכא מודו דכיון דצריך

לשתות ^י ליכא למישח שמה יציאס אללו^ט

וא"מ השמא נמי כי יכניס ראשו ורובו

אמאי שרי הא מפיק מנה"י לרה"ר

שלווק צרה"י ונחית צצטנו צרה"ר

דכי אמר התם השתין מים ורק

חייב טטאת ויש לומר דנליעתו היינו

הנחמו ואין לחוש צמה שצז נכנסים

לתוך מעיו כדאמר"א ^(לקמן דף פ.)

הוא"ל דיו לכתוב ב' אותיות וכתבן

כשהוא מהלך חייב דכתיבתן זו היא הנחתן ואמי שפיר הא דפרק אמרו ^(וכרימות דף יג.) יש אוכל אכילה אחת ומייב עליה ד' טטאות ואשם

אחד רבי מאיר אומר אף אם היתה שבת והוצילו כפי חייב והשמת היכי תני ר"מ והוא"ל דלא מחייב עלה עד שתמוח צממיו צבדי הגהו

דמחייב

אפילו חשיכה דתנינן בתרה מנחה היא. תנן התם בסוף עירובין, לא יעמוד אדם ברה"י וישתה ברה"י, ולא ברה"ר וישתה בירשות היחיד, אא"כ תכניס ראשו ורובו למקום ששותה

עין מושפט

נר מצוה

כח א מיי' פי"א מהל' מפלה הל' ב טוש"ע א"ח פי' קן ספיף ב:

כט ב טוש"ע שס:

ע ג מיי' פי"א מהלכות תענית הלכה יב סמג

עשין דרבנן ג טוש"ע א"ח

פי' רכ ספיף ב ונכרי"ף כלן

ובפי"ק דתענית ד' קע"ב.

ובכא"ש כלן ובפי"ט דגביטות

פי' ה' ובפי"ק דתעני' פי' טז:

עא ד מיי' שס טוש"ע א"ח

פי' תתקט ספיף ב:

עב ה מיי' וסמג שס טוש"ע

א"ח פי' רכח ספיף ד:

עג ו מיי' פי"ד מהלכות

מדיים הלכה טז סמג

לאון רמז טוש"ע א"ח פי'

תתקט ספיף ב:

עד ז ח מיי' פי"ב מהל'

ק"ש הלכה ה ופי'

מהל' מפלה הל' ח סמג עשין

ט טוש"ע א"ח פי' רכח ספיף

י:

עז ח מיי' פי"ו מהל' ק"ש

הלכה ב מיי' פי"ט מהל' שבת

הלכה כו סמג לאון סה

טוש"ע א"ח פי' רכח ספיף

ט:

עז ח מיי' פי"ו מהל' שבת

הלכה ב סמג שס טוש"ע

א"ח פי' שג ספיף א:

רבינו הגנאל

שתיים עשרה שנה עברו אחר כדרלעומר ושלש עשרה שנה מרדו, הרי כ"ה שנה, ובארבע עשרה מלוריהו בא כדרלעומר והחריבה נמצאת שילותה לכ"ו שנים ותחולם צ"ב לישבתה. וכל עיר שנגזרותיה גבוהות מן הכנסת סופה ליהרוב שגאמר לרומם בית אלהינו ולהעמיד את חרביוהו. אמר רב אשי [אנא] עבדי למתא מחסיא שגבהתייה הכנסת למעלה כטל בג דלא ליהרוב רומא עזא אלולעם. אמר רב תחת נכרי ולא תחת ישמעאל, ולא תחת תחת ישמעאל ולא תחת חבר, שחן רעים, כרגיסינן ביבמות תחת חבר ולא תחת תיח', כלומר אין בו כח להציל מיד ההרשעים בורעו רמה, וכ"ש יתום ואלמנה. אמר רב כל חולי ולא חולי מענים, וכל כאב ולא כאב לב, כל מחוש ולא מחוש דאש, אמר רב יפה תענית לחלום כאש בנעורה. אמר רב חסדא ובי ביום. אמר רב יוסף ואפילו בשבת. [ואינו תענית חלום] זה שאמר רב ליה אדם תעניתו ופורע [ואינו תענית חלום] אלא שיקבל עליו מצמצום להתננות בו, ואפילו אם אירע בו אונס לזה ופורע, ודייקינן מהא דגרסי' בתעניות צערא קבל עליה כהא שמעי' היכא דאירע בו צנער או אונס]. אמר רב ליה אדם תעניתו ופורע ותענית חלום בין רב ובין קל לא. אם התחילו אין מפסיקין אלא שנו אלא כגון רשב"י כשם שאין מפסיקין לתפלה כך אין מפסיקין לק"ש, הוויא בעיבור שנה תנאי, דא"ר אלעזר בר' צדוק כשהיינו עסוקים בעיבור שנה ביבנה לא היינו מפסיקין לא לק"ש ולא לתפלה. מתני' לא יצא הייטי במחטו סמוך לחשיכה ב'. יירושלמי ונעיל בהלכה בן ממה דתנינן מנחה ותני לה ר' חייא חשיכה, הדא אמר

^[1] שתיים עשרה שנה עברו

^[2] שתיים עשרה שנה עברו

^[3] שתיים עשרה שנה עברו

^[4] שתיים עשרה שנה עברו

^[5] שתיים עשרה שנה עברו

^[6] שתיים עשרה שנה עברו

^[7] שתיים עשרה שנה עברו

^[8] שתיים עשרה שנה עברו

^[9] שתיים עשרה שנה עברו

^[10] שתיים עשרה שנה עברו

^[11] שתיים עשרה שנה עברו

